

A. Dammann
7. mai 2014.

Axel Dammann
Tårnveien 3
0369 OSLO
Mobil 90 94 24 64

Svar på Høringsdokumentet

Strukturkvoter for fartøy under 11 meter.

Regjeringen har 29. april sendt på høring et forslag om rettighetskonsentrasjon også for eiere av fartøy under 11 meter. Høringsdokumentet er tilgjengelig på internett, og undertegnede har tatt det ut derfra.

På bakgrunn av det studium av fiskerinæringen og fiskeripolitikken som jeg har foretatt vinteren 2013 – 2014, og som har resultert i vedlagte hefte om et "Barentshavfond", vil jeg ta meg den frihet å kommentere dette høringsdokumentet.

Sidene 16 til 20 behandler lønnsomheten i fiskeriene på en måte som gir et helt misvisende resultat. Som mål for lønnsomheten av de forskjellige størrelsesgruppene benytter departementet seg av "driftsmarginen". Dette målet er ikke relevant for den sammenligning mellom fartøygrupper som foretas her.

For å forklare dette henviser jeg til side 12 i mitt vedlagte hefte, og til nedenstående tabell som gjengir Fiskeridirektoratets lønnsomhetsundersøkelse for 2012. Også høringsdokumentet bygger på denne tabellen og "driftsmarginen" er kvotienten mellom linje 14 og linje 12 i tabellen.

Det driftsresultatet som står i linje 14 er resultatet *etter* utbetaling av lønn til fiskeren (den regnes altså som en driftskostnad) og *før* utbetaling av netto finanskostnader, som her i det vesentlige er renter av gjeld.

Vi behandler her virksomheter med i gjennomsnitt 1,3 mann pr fartøy i gruppen under 11 meter og 39 mann på trålerne (linje 2 i tabellen). Driftskostnadene som man trekker fra før man får frem driftsmarginen representerer for den minste gruppen *fiskerens inntekt* pluss andre driftskostnader. Her blir altså driftsmarginen trukket sterkt ned av eierens lønn. For trålerne slår eierens lønn ikke ut på samme måten. Driftsmarginen er ikke relevant for sammenligningen.

Videre behandler vi virksomheter som er stimulert av staten til å kjøpe fiskerettigheter og som med dette har påført seg ulike grad av gjeld. Dette har konsekvenser for hvem resultatet av driften havner hos. For de kapitalsterke havner den hos dem selv. For de kapitalsvake havner den i bankene.

Tabell 1 .

Fiskeridirektoratets lønnsomhetsundersøkelse.

Driftsresultater 2012

Fartøyslengde		< 11m	11- 14,99m	15- 20,99m	21m- over	Konv >28m	Trål
Alle fartøyer (mill kr)							
1	Antall fartøy	634	293	127	31	31	37
2	Mann/fartøy	1,3	2,9	6,5	10,6	32,5	38,9
3	Tonn fisk (i 1000)	59	82	85	53	92	259
4	Salgsverdi (mill kr)	681	795	752	446	1128	2625
5	Kr pr kilo	11,54	9,7	8,85	8,42	12,26	10,14
6	Verdiskapning	346	451	348	182	448	1 103
7	Verdiskapning pr tonn	5 863	5 500	4 212	3 434	4 870	4 255
8	Verdiskapning pr kr (%)	0,51	0,57	0,48	0,41	0,40	0,42
9	Lønn pr mann	387	436	366	479	389	550
10	Lott pr mann	384	394	331	422	336	470
Pr fartøy (1000 kr)							
11	Driftsdøgn	188	182	204	216	315	309
12	Driftsinntekter	1 093	2 807	6 098	14 631	36 662	71 875
13	Driftskostnader	1 050	2 530	5 655	13 856	34 662	63 476
14	Driftsresultat	43	276	443	776	1 807	8 398
15	Netto finanskostnad	40	95	562	1 298	2 240	3 385
16	Resultat før skatt	3	182	-199	-522	-433	5 013
17	Lønn	503	1 263	2 377	5 082	12 646	21 402
18	Verdiskapning (15+16+17)	546	1 540	2 740	5 858	14 453	29 800
19	Egenkapital (mill kr)	406	1 297	1 798	4 845	9 388	43 235
20	Gjeld (mill kr)	848	3 155	14 377	30 908	90 826	131 263
21	Egenkapital %	32 %	29 %	11 %	14 %	9 %	25 %

Det relevante lønnsomhetsmål for en slik sammenligning, er verdiskapningen. Verdiskapningen er summen av *netto finanskostnader + resultat før skatt + lønn* (linjene 15, 16 og 17 i tabellen). Den viser hva resultatet blir, uansett hvor det havner.

Finanskostnadene tilfaller enten bankene, for de kapitalsvake, eller eierne, for de kapitalsterke. Lønnen er det som går til de som arbeider i virksomheten, og driftsresultatet er det som blir igjen etter dette. Verdiskapningen viser altså summen av det kapital og arbeid får ut av virksomheten. Driftsmarginen viser bare det som blir igjen etter at lønningene er betalt, og før det er betalt renter av gjeld. I lønningene inngår for sjarkens del, fiskerens *inntekt*. Derfor blir "resultatet" her trukket mye sterkere ned enn for gruppene med flere mann om bord. I netto finanskostnader inngår

for det meste renter. Driftsmarginen skiller derfor ikke mellom de med stor og de med liten gjeld og den viser for godt resultat for de med gjeld.

Driftsmarginen viser bare en del av resultatet, verdiskapningen viser det hele. I høringsdokumentet konkluderes det på side 24 med at Fiskeridirektoratets undersøkelse viser at lønnsomheten for de konvensjonelle kystfartøyene under 11 meter generelt er svakere enn for de andre fartøygruppene. Dette gjelder når lønnsomheten defineres som bare en del av virksomhetens avkastning. Når hele avkastningen blir tatt i betraktning, slik den fremgår av linjene 7 og 8 i tabellen, er de to gruppene under 15 meter best, og bedre enn trålerne!

Politisk sett er det av stor interesse å se hvor resultatet av virksomheten havner. Staten presses her av aktører som ønsker å samle så mye som mulig av grunnrenten fra Barentshavet hos seg selv, og bringe den sydover. Det er bedre om den fortsatt lar grunnrenten tilflyte de aktørene i nord som har best forutseneringer for å hente den inn, som gjør det mest lønnsomt og som bringer den i land der det er størst behov for den.

Med hilsen

Axel Dammann